

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebe leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Department van Onderwys
Porafensie Ya Kapa Botjhabeta: Lefapha la Thuto

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2024

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1 NASIENRIGLYN

PUNTE: 80

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 12 bladsye.

AFDELING A: LEESBEGRIP			
ASSESSERINGSRIGLYNE			
<ul style="list-style-type: none"> • Spel- en taalfoute in antwoorde word nie gepenaliseer nie omdat die fokus op begrip is. • Indien die leerder woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word daardie vreemde woorde geïgnoreer (toegedruk). Indien die antwoord sonder daardie vreemde woorde sinvol in Afrikaans is, word die leerder NIE GEPENALISEER NIE. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, is dit aanvaarbaar. • By oop vrae word geen punt toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE nie. Die rede/motivering verdien die punt. • Geen punt word toegeken vir WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING nie. Die rede/motivering verdien die punt. • Waar eenwoord-antwoorde gevra word en die leerder gee 'n volsin, is dit korrek MIT die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word. • Wanneer TWEE/DRIE feite vereis word en 'n reeks word gegee, sien SLEGS die eerste TWEE/DRIE na. Sien eers horisontaal en dan vertikaal na. • Aanvaar dialektiese variasies. • Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem EN/OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meervoudigekeuse-vrae. 			
VRAAG 1			
TEKS A:	DIE BRUG SE AVRIL ALBETTI: VAN PLAASMEISIE TOT TIKTOK-EN TV-STER [Verwerk uit <i>Kuier</i> , 23 November 2023]		
VRAAG	ANTWOORD	PUNT	DV
1.1	Loerie	1	1
1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Die beste • Gucci en Chanel • Ontwerpersklere <i>(Enige een of soortgelyk)</i>	1	1
1.3	“plat” Plat <i>(WAT: Platloop (loop iets plat) Op so 'n manier loop dat iets deeglik deurkruis of verken word.)</i>	1	2
1.4	<ul style="list-style-type: none"> • Die mense/volgelinge lag vir haar sêgoed/wat sy sê. • Haar ondersteuners lag vir haar sêgoed/wat sy sê. <i>(Die woord lag as antwoord sal nie aanvaar word nie aangesien hulle in 'n volsin moet motiveer.)</i>	1	3

1.5	<ul style="list-style-type: none"> Jy gaan verder in die lewe/begin 'n nuwe lewe op 'n ander plek. Jy soek iets groters en meer as in jou dorpie. Jy skep 'n nuwe toekoms vir jouself. Jy skep 'n ander wêreld as waar jy vandaan kom. (Enige een of soortgelyk aan bogenoemde) 		1	3
1.6	TikTok		1	3
1.7	<ul style="list-style-type: none"> Sy wil die R1-miljoen/geld in die Loeriegemeenskap terugploeg. Sy wil die R1-miljoen/geld vir die Loerie-mense wen. Sy wil iets vir die jongmense in Loerie bou. Sy wil iets vir die kinders gee as simbool van hoop. (Sy wil R1-miljoen wen as antwoord gee nie 'n rede wat sy daarmee wil maak/ bereik nie.) 		1	2
1.8	Haar ma het in Johannesburg gewerk.		1	1
1.9	rolmodel		1	3
1.10	Norwood		1	1
1.11	<ul style="list-style-type: none"> Haar wêreldreise het net hierna begin. Sy het oorsee gegaan. Sy het 'n bekende figuur in die modelwêreld geword. 		1	3
1.12	<ul style="list-style-type: none"> Bid Vashou aan die Here/Geloof in God 		1	2
1.13	Dit gaan swaar/moeilik/geen geld/min geld/arm.		1	3
1.14	1.14.1	C – Was 'n konstante inspirasie in haar lewe	1	3
	1.14.2	D – Het haar talent ontdek	1	3
	1.14.3	A – Was diensbaar in baie gemeenskappe in die wêreld	1	3
	1.14.4	B – Deel haar passie vir modelwerk	1	3
1.15	<p>Ja. Struikelblokke is deel van die lewe en as jy elke keer tou opgooi wanneer jy struikelblokke teëkom, sal jy niks bereik nie./ As jy struikelblokke as motivering sien om harder te werk, sal jy uiteindelik sukses behaal.</p> <p style="text-align: center;">OF</p> <p>Nee. Daar is sekere struikelblokke wat onmoontlik is om te oorkom; dit maak nie saak hoe hard jy werk nie./Sekere struikelblokke sal mense se moed breek en hul ontmoedig om hard te werk. (Of soortgelyk)</p>		1	4

1.16	1.16.1	moet jy die persoon dadelik blok	1	3
	1.16.2	<ul style="list-style-type: none"> • Dit is belangrik om jou eie veiligheid en welstand eerste te stel/te beskerm. • Deur die persoon te blok, stel jy duidelike grense en maak dit vir hulle moeiliker om jou te kontak en jou lewe binne te dring. • Die persoon kan ernstige emosionele skade veroorsaak deur jou voortdurend te kontak, dreigemente te maak of jou persoonlike ruimte te betree. <p><i>(Enige een of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1	4
1.17	Ja.	<ul style="list-style-type: none"> • Sodat hulle hul onderskeie agentskappe kon ontwikkel. • Sodat hulle hulself in hul onderskeie velde kon vestig. • Om genoeg geld te kry om kinders te kan bekostig. • Hulle het tyd gehad om hulle eie verhouding te verdiep. • Hulle moes emosioneel volwasse/gereed wees. 		
	Nee.	<ul style="list-style-type: none"> • Vroue se vrugbaarheid neem met die ouderdom af. • As ouers lank wag om kinders te hê, het hulle minder energie vir die eise van ouerskap. • Dit is nie altyd vir 'n ouer moontlik om op dieselfde vlak aan aktiwiteite te kan deelneem of betrokke te kan wees by die lewens van sy kinders soos 'n jonger ouer dit sou kon doen nie. • Jonger ouers kan kinders makliker verstaan met 'n kleiner generasiegaping wat tussen ouers en kinders kan bestaan. <p><i>(Of soortgelyk aan bogenoemde.)</i></p>	1	4
1.18		<ul style="list-style-type: none"> • Haar ouma het vir haar gesê dat sy enige iets kan doen. • Haar ouma het vir haar gesê dat sy nie moet ophou droom nie. 	1	2
1.19		<ul style="list-style-type: none"> • Hulle het 'n dieper begrip van mekaar se loopbaanuitdagings en -ervarings./Hulle verstaan mekaar beter. • Ouers kan 'n beter balans vind tussen hul loopbaanverpligtinge en gesinslewe (omdat hulle 'n beter begrip van mekaar se werk het). • Dit kan lei tot inspirerende gesprekke en 'n positiewe invloed op hul kinders (se idee van werk- en loopbaanontwikkeling). • Dit kan moontlik groter finansiële stabiliteit gee (deur 'n hoër gesinsinkomste of gesamentlike voordele). • Hulle kan ook saamwerk by hul werksplek./Dieselfde werk kan tot 'n beter professionele verhouding lei. <p><i>(Of soortgelyk aan bogenoemde.)</i></p>	1	4

1.20	<p>Ja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ek doen ook modelwerk. • Ek kom ook van 'n klein dorpie. • Ek word ook deur my ouma grootgemaak. • Ek het ook nooit my pa geken nie. • My ma werk ook weg van die huis. • Ek kom uit 'n arm huis. • Ek het ook drome. • Struikelblokke laat my ook harder werk. • Ek glo ook ek kan enigiets bereik as ek hard werk. • Ek sien ook nie kleur raak nie. <p>Nee.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ek is nie 'n meisie nie. • Ek kom nie van 'n klein dorpie af nie. • Ek het nog nooit oorsee gereis nie. • Ek word nie deur my ouma grootgemaak nie. • Ek is nie ryk soos sy nie. <p><i>(Of soortgelyke logiese antwoorde binne konteks.)</i></p>	1	5
TEKS B: TYDLYN VAN DIE GESKIEDENIS VAN DIE MODE			
[Verwerk uit https://cutt.ly/dwVsaO1U]			

1.21	Van 1910 tot in die 1920's.	1	1
1.22	1950–1960's	1	1
1.23	Van 1890–1910 het hulle lang rokke gedra. Van 1960–1970's het hulle kort rokkies/minirokke begin dra.	2	2
1.24	<p>Ja.</p> <p>Ek kan visueel sien hoe die modes oor die jare gelyk en verander het.</p> <p>Nee.</p> <p>Ek het 'n goeie kennis van die verskillende eras in modes en het nie prente nodig om te verstaan nie.</p> <p><i>(Of soortgelyk)</i></p>	1	4

1.25	<ul style="list-style-type: none"> • Alles moet vinnig en maklik en min wees./Eenvoudig wees. • Die fokus is op essensiële items. • Om kledingstukke te kies wat eenvoudig, tydloos en funksioneel is. • Minimalistiese kledingstukke word dikwels gevind in neutrale kleure soos wit, swart, grys, beige en marineblou. • Minimalistiese kleding het gewoonlik skoon, reguit lyne en 'n eenvoudige snit. • Minimaliste kies dikwels 'n beperkte aantal kledingstukke (wat maklik met mekaar gekombineer kan word). • Minimalistiese kleredragstyl sluit gewoonlik min bykomstighede/versierings in. • Minimalistiese kleredragstyl is om 'n stylvolle en tydlose voorkoms te skep. <p><i>(Of soortgelyk)</i></p>	1	3
TOTAAL AFDELING A:		30	

AFDELING B: OPSOMMING**Nasien van die opsomming**

Nasien van die opsomming word gebaseer op die insluiting van die relevante feite soos deur die teks voorgeskryf. Die opsomming moet soos volg nagesien word:

- **Puntetoekenning:**
 - 7 punte vir 7 feite (1 punt per feit)
 - 3 punte vir taal
 - Totaal punte: 10

- **Toekenning van taalpunte as leerders nie woordeliks aangehaal het nie:**
(Indien die kandidaat nie woordeliks aanhaal nie, moet die **feit nog sin maak** om die punt te verdien).
 - 1–3 korrekte feite: 1 punt
 - 4–5 korrekte feite: 2 punte
 - 6–7 korrekte feite: 3 punte

Verduideliking:

Indien die kandidaat 6 of 7 korrekte feite het, maar 1 daarvan is 'n direkte aanhaling, kry die kandidaat 6 of 7 punte vir die 6 of 7 feite en 3 punte vir die taal. Die kandidaat kry in hierdie geval dus 9/10 of 10/10 vir hierdie opsomming.

- Indien 2 direkte aanhalings of meer gegee is, ignoreer hierdie kategorie en beoordeel dan by volgende kategorie.

- **Toekenning van taalpunte as leerders woordeliks aangehaal het:**
(Direkte aanhaling: Wanneer 'n hele sin **of** die kerngedagte **of** die grootste gedeelte van die sin woord-vir-woord volgens die vraestel is)
 - 6–7 korrekte aanhalings: geen punte vir taal word toegeken nie
 - 4–5 korrekte aanhalings: maksimum 1 punt vir taal word toegeken
 - 2–3 korrekte aanhalings: maksimum 2 punte vir taal word toegeken

Verduideliking:

Indien die kandidaat net 1 korrekte feit het en dit is 'n direkte aanhaling, verdien die kandidaat net 1 punt vir die aanhaling en geen punte vir taal nie.

LET WEL:**Getal woorde:**

- Nasieners moet die getal woorde verifieer.
- Geen punte word afgetrek indien die leerder nalaat om die getal woorde wat gebruik is, aan te dui of verkeerd aandui nie.
- Indien die maksimum getal woorde (70 woorde) oorskry word, moet die nasiener VYF woorde ná die 70-woordegrens aan lees en nasien. Ignoreer die res van die opsomming.

VRAAG 2	
TEKS C: WAT JY MOET DOEN OM VEILIG IN SLEGTE WEER TE BESTUUR [Verwerk en aangepas uit <i>Weg</i> , Februarie–Maart 2024]	
DIREKTE AANHALING	EIE WOORDE
Wanneer dit reën en die kar gly , moet jy jou voet van die versneller afhaal asook die rem stadig trap. Dit verhoed dat die kar nie rol nie. Jy moet ook nie deur vinnig vloeiende water jaag nie. Die water kan sterk genoeg wees om 'n vragmotor mee te sleur.	1 Jy moet jou voet van die versneller afhaal as die kar gly ./Jy moet die rem stadig trap wanneer jou kar gly . 2 Moenie deur vinnig vloeiende water jaag nie.
Wanneer die wind sterk waai en jy op 'n snelweg ry, dink voor jy 'n groot vragmotor verbysteek. Die skielike windstilte langs die vragmotor kan veroorsaak dat jy beheer oor jou kar verloor. Mis kan dieselfde gevare inhou as sterk reën. Skakel jou kar se hoofligte aan , maar hou hulle gedomp; indien jou kar misligte het, skakel hulle eerder aan .	3 Moenie 'n vragmotor in sterk wind op die snelweg verbysteek nie. 4 In mis moet jy jou kar se hoofligte aanskakel./Hou die kar se hoofligte in mistoestande gedomp./Skakel misligte aan indien die kar dit het.
'n Mens kan nie altyd skade aan 'n pad sien nie. Dit is veral wanneer dit baie gereën het en die slaggate vol water is. Ry daarom stadig as jy nie die pad ken nie . Die kans dat jou kar sal seerkry indien jy 'n slagat hard tref, is goed. Indien jy voel dat iets fout is, skakel jou noodflikkerligte aan en trek van die pad af sodra dit veilig is .	5 Ry stadig as die pad onbekend is. 6 Skakel noodflikkerligte aan indien jy 'n slagat tref en skade het./ Trek van die pad af indien jy 'n slagat tref en skade het./Indien iets fout met die kar is, skakel die noodflikkerligte aan.
Baie motoriste wil vroegoggend uit Kaapstad ry en later die aand in Johannesburg stilhou. Hoe langer jy agter 'n kar se stuurwiel sit, hoe moeër word jy en hoe stadiger sal jy reageer. Jy moet dus gereeld stop om bene te rek net om van die erge moegheid ontslae te raak.	7 Stop gereeld om bene te rek.
	(±67 woorde)

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAAL**ASSESSERINGSRIGLYNE**

- **Spelling:**
 - Eenwoord-antwoorde word as korrek aanvaar selfs al is die spelling verkeerd. Die fout mag net nie die betekenis van die woord verander nie. Waar woordstrukture getoets word, moet dit korrek gespel word.
 - By volsin-antwoorde word verkeerde spelling slegs gepenaliseer indien die fout in die taalstruktuur is wat getoets word.
 - Waar afkortings getoets word, moet die leestekens korrek wees.
 - Aanvaar fonetiese spelling van woorde waar (sp) nie as vereiste aangedui is nie. Indien die fonetiese spelling die sinsbetekenis verander, word dit nie aanvaar nie.
- Sinstrukture moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word volgens die instruksies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meervoudigekeuse-vrae.

VRAAG 3**TEKS D: ADVERTENSIE**

[Eie teks]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
3.1	Jongmense/studente wat 'n nuwe besigheid wil begin/wat in 'n nuwe besigheid belangstel/wat 'n besigheid wil laat groei./ Mense wat hulle besighede wil laat groei.	1
3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Dit is in hoofletters geskryf. • Dit is vetgedruk. • Dit is groter geskryf (nie groot woorde nie). • Gebruik van uitrooptekens (!!). 	1
3.3	Net soos 'n plant groei, moet die besigheid groei.	1
3.4	<ul style="list-style-type: none"> • Besigheid gaan oor geldmaak. • Dit wys dat die besigheid groter word. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.) 	1
3.5	blitsvinnig (sp)	1
3.6	<ul style="list-style-type: none"> • Dit maak die boodskap makliker om te onthou. • Dit kan die aandag van die leser trek. • Beklemtoon die allitererende woorde. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.) 	1
3.7	Dit word gekoppel aan die advertensie se boodskap van sleutel tot sukses./Dit gaan oor sleutels tot sukses. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.)	1

3.8	Digitale (sp)	1
3.9	<ul style="list-style-type: none"> Gebrek aan persoonlike kontak. Jy kan lank wag op terugvoer. Daar kan 'n sekuriteitsrisiko wees. <i>(Enige TWEE of soortgelyk)</i>	2
		[10]

VRAAG 4**TEKS E: STROKIESPRENT**[Verwerk en aangepas <https://cutt.ly/9wVloFdO>]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
4.1	Raampie 1 – gelukkig/opgewonde/bly/vrolik Raampie 5 – hy is kwaad/teleurgesteld/ongelukkig/verward.	2
4.2	Andy sê vir Flo dat hy by die huis is .	1
4.3.1	C – kwaad	1
4.3.2	Liggaamshouding <ul style="list-style-type: none"> Sy vou haar arms (arms voor haar bors). Gesigsuitdrukking <ul style="list-style-type: none"> Haar mond (is getrek/vasgeklem). Haar oë (is getrek) / frons 	2
4.4	Wel, ek het baie wasgoed gehad .	1
4.5	<ul style="list-style-type: none"> Hy is nog nie klaar gepraat nie./Hy wou nog iets sê. Sy luister nie meer nie./Sy het die deur toegeklap. 	1
4.6	<ul style="list-style-type: none"> Die strepies. Wolkies. Die woord “doef (se manier van skryf verteenwoordig klank en die fisiese toeslaan van die deur). 	1
4.7	Hy misbruik haar/sy moet die wasgoed was. Hy maak haar kwaad.	1
		[10]

VRAAG 5.1	
TEKS F: ARTIKEL	

VRAAG	ANTWOORD	PUNT	DV
5.1.1	skelm	1	1
5.1.2	bosdiere	1	6
5.1.3	Nov.	1	3
5.1.4	het gemaak	1	
5.1.5	Toe die dag van die opstand aangebreek het, het die diere hul moed bymekaar geskraap. <i>(1 punt word toegeken vir sinskonstruksie en 1 punt word vir die plasing van die komma op die regte plek toegeken.)</i>	2	6
5.1.6	ar/ro/gant / ar-ro-gant / ar ro gant <i>(Enige korrekte antwoord waar die verdeling duidelik is.)</i>	1	4
5.1.7	rustig	1	1
5.1.8	van	1	1
5.1.9	Jakkals en Wolf is deur baie diere aangeval.	1	3
5.1.10	<ul style="list-style-type: none"> • Die verf het 'n blaas gemaak. • My voet het 'n blaas. • Infeksie in die blaas hê. • Die skeidsregter blaas op sy fluitjie. • Blaas die kers dood. • Die kat blaas van woede. 	1	6
5.1.11	besef	1	1
5.1.12	leiers (<i>sp</i>)	1	1
5.1.13	Die diere het die aand saggies in die bos feesgevier.	1	3

VRAAG 5.2 TEKS G: PRENT [https://cutt.ly/QwVPZmRY]	
---	--

VRAAG	ANTWOORD	PUNT	DV
5.2.1	Sosiale (<i>sp</i>)	1	1
5.2.2	Die meisie lê nie met haar skoene op die bed nie.	1	3
5.2.3	saans (<i>sp</i>)	1	3
5.2.4	Elke dag lê die meisie op haar bed.	1	3
5.2.5	Die meisie lê elke dag op haar bed om met haar foon te speel .	1	3
5.2.6	tagtig (<i>sp</i>)	1	1
		[20]	
	TOTAAL AFDELING C:	40	
	GROOTTOTAAL:	80	